

I. N. 7.

EXERCITIUM ACADEMICUM
EXHIBENS
MODESTAM

EMENDATIONEM
QUORUNDAM
LOCORUM

Versionis Sacri Codicis Svecanæ,

Cujus PARTEM PRIOREM,

Consentiente Ampliff. Senat. Philosoph. in Reg. Acad.
Aboënsi,

PRÆSIDE

VIRO MAXIME REVERENDO atque CELEBERRIMO,

D: NO ISAACO
ROSS,

L. L. O. O. PROFESS. REG. & ORD.

NEC NON

FAC. PHIL. H. T. DECANO Max. Spect.

Publico bonorum examini submittit

MAGNUS N. RYDHOLM

W. G.

Die I. Martii Anni MDCCLX.

L. H. Q. S.

ABOÆ, Impressit DIRECT. & TYPOGR. Reg. Magn. Duc.
Finland. JACOB MERCKELL.

Admodum Reverendo atque Praclarissimo Viro,
Dn. Mag. JOH. WENNERGREN,
Pastori & Praeposito in Refverne Adcuratissimo.

Plurimum Reverendo atque Praclarissimo Viro,
Dn. NICOLAO HWALSTROEM,
Pastori in Mellby Meritissimo.

Plurimum Reverendo atque Praclarissimo Viro,
Dn. PETRO BODHOLM,
Pastori in Ryda Meritissimo.

Plurimum Reverendo atque Praclarissimo Viro,
Dn. Mag. MAGNO WARELIO,
Pastori in Tengnehed laudatissimo.

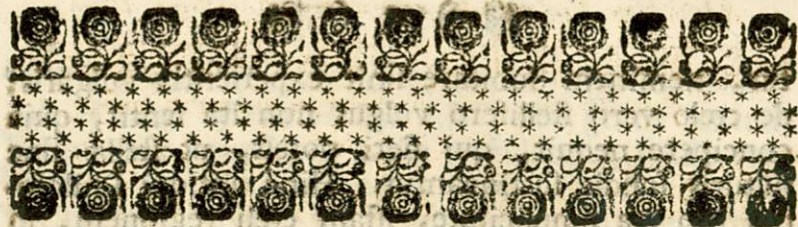
Perquam Reverendo atque Doctissimo Viro,
Dn. MATTHIAE RYDHOLM,
*Comministro in Ryda Vigilantissimo, Fratri dilectissimo,
honoratissimo.*

IN signum grati animi ob plurima sibi col-
lata beneficia levissimas has pagellas cum
serio voto omnigenae felicitatis, dat, dicat,
dedicat

*Admodum & Plurimum Reverendorum atque Pracla-
rissimorum*

NOMINUM VESTRORUM

Cultor observantissimus,
MAGNUS N. RYDHOLM.

Locus I. Gen. I: 6.

Extus Originalis: תוֹרֵם וְהָאֵרֶץ תִּבְרָא

Versio Svecana: Warde et fäste emel-

lan watnen: Nostra Emendatio: Blifwe

en tunn utbredd rymd emellan watnen.

Vindicatio: Blifwe magis est Svecanum, quam war-

de / utpote quod Germanismum sapere videtur.

תוֹרֵם est ex תוֹרֵם expandit & expandendo attenuavit,

adeoque sua natura spatium notat exspansum, ex-

tensum. Cum vero extensum vel vacuum vel ple-

num concipere liceat, neque illud, sed hoc in cœ-

lum quadret, recte additur, præsertim cum tenui-

tatis notio ipsi radici involvatur, alterum adjecti-

vum tunn/ quo nempe ipsum extensum ad certum

genus determinatur. Hoc autem eo magis vide-

tur necessarium, quod pleni etiam extensi duæ

sint species, altera, qua rebus duris & solidis, al-

tera, qua raris & fluidis impletur spatium. Ipsum

vero cœlum esse corpus non solidum, sed fluidum,

hodie extra controversiam posuerunt Philosophi.

De infima cœli regione, quin hoc recte adfirme-

Locus III. Gen. III: 1.

T. O. אף כי אמר אלהם לא תאכלו מכל עץ
 17 V. S. Ja/ skulle Gud hafwa sagt: I skolen
 icke äta af allhandra trä i lustgården? N. E. Skul-
 le Gud hafwa sagt: I skolen intet äta af något
 trä i lustgården? Hoc modo verius verti putamus
 insidiolam quaestionem callidissimi serpentis. Ra-
 tio est in promptu. Nam quoties particula negati-
 va לא, non, additur nomini כל, omnis, toties insi-
 nuatur negatio universalis. Fidem adfero faciunt
 tria hæc loca: Deut. VIII: 9. לא תחסר כל מה non
 indigebis omni re in ea, i. e. nulla re indigebis in ea.
 Psalm. XLIX: 18. לא במותו יקה חבל non
 auferet in morte sua omnia, i. e. nihil auferet. Dan.
 XI: 37. ועל כל אלה לא יבן & ad omnem DEum
 non attendit, i. e. ad nullum omnino DEum attendit.
 Eadem ratio est cum pro לא est אן quod idem si-
 gnicat, cujus rei exempla videre licet II. Sam. XII:
 3, Hab. II: 19. Quid? quod Scriptores N. T. hu-
 jusmodi loquendi formulas passim adhibeant in
 sensu universaliter negante. Exempla occurrunt
 Luc. I: 37. Eph. IV: 29. V: 5. II. Pet. I: 20. Apoc.
 XXII: 3. In his omnibus locis nostram regulam
 certe observavit interpres Svecanus, unde valida
 est conclusio, nostrum quoque locum eodem mo-
 do esse vertendum.

Locus IV. Luc. XXI: 15,

T. O. Εἶπὼ γὰρ δώσω ὑμῖν σοφία καὶ σφίαν, ἣ ἔστι δύ-
 νασθαι

ἡσυχίας ἀπειθεῖν ἢ δὲ ἀπειθεῖν πάντες εἰ ἀπειθεῖσθε οὐκ. V. S. Ty jag skal gifwa eder minn och wisdom / thet alla the som låttis sig emot eder icke skola kunna es motsäga / ej heller emotstå. N. E. Ty jag skal gifwa eder minn och wisdom / hvilken ingen at dem / som äro emot eder / skal kunna emotsäga eller emotstå.

Locus V. Rom. IX: 33.

T. O. καὶ ὡς ὁ πιστεύων ἐν αὐτῷ, ἔ καταχρησθήσεται. V. S. Och hwar och en som tror på honom / skal icke komma på skam. N. E. Och ingen som tror på honom skal stå med skammen.

Locus VI. 1. Joh. II: 21.

T. O. καὶ ὅτι πᾶν ψεῦδος ἐκ τῆς ἀληθείας οὐκ ἐστίν. V. S. Och at all lögn icke är af sanningene. E. N. Och at ingen lögn är af sanningene. Emendationem verlionis trium ultimorum locorum eo minus necesse fuit seorsim vindicare, quod singulatim satis confirmant, quæ ad locum tertium adduximus, argumenta.

Locus VII. Psalm. XVII: 15.

T. O. נשכעה בהקיצ תסונחך V. S. Jag vill mått warda / när jag upvaknar efter titt beläte. E. N. När jag upvaknar skal jag mått blifwa ut af titt beläte. Hic verbum auxiliare skal rectius adhibe-

adhibetur quam *wil* / quippe quod colorem aliquem ex germanismo trahit. Vox תמונתך melius redditur utaf *titt belâte* quam *ester titt belâte* / quandoquidem absona foret formula: *Jag skal blifwa miitt ester titt belâte*. Nam quod verbum תמונתך regat nomen תמונתך ipsa docet ratio accentuationis. Etenim si hoc nomen a verbo propiori regeretur, accentus conjunctivus esset in תמונתך & distinctivus in תמונתך, quod tamen contraria se habet ratione. Atque hujus rei ignorantia tribuendum esse reor, quod interpretes Svecanus, & quos sequitur, verum verborum sensum non sint adsecuti. Nec tamen reticendum gravibus argumentum nostrum ab interpunctione peti- tum, premi videri dubiis a Theologis & Philologis nonnullis magni nominis, in iis Calovio in *Bibl. Illust.* ad hunc locum. Notaverat scilicet Hacksenius B. Gerhardum, qui in Tom. IX. Locc. Comm. conjunxerat תמונתך cum תמונתך ex hoc loco probaturus restitutionem imaginis divinæ in altera vita. Sic enim nostrum versiculum reddit: *Videbo DEum cum factus fuero justus, & satiabor, quando evigilavero in similitudine tua primæva.* Idem autem nobiscum contra sententiam Gerhardi ab accentuum ratione argumentum urget Hacksenius. Quem taxat & refutare duabus imprimis rationibus conatur Calovius. Prima est, quod accentus Rebhia non prohibeat, quominus conjungantur verba: *evigilare in similitudinem*, nam eum non semper distingvere in Psalmis, quod firmat
 ipsius

ipsius Hackspanii auctoritate & concessis ad Psalm. XI: 8. Altera huc redit: si vel maxime distingvat hoc loco, tamen esse emphasin & sic verti posse: *Satiabor, quando evigilavero. Evigilabo autem in similitudine tua.* Qualis quidem repetitio nonnunquam in scriptura, ut alias sit observatum, necessaria est. Verum non desunt, quæ istis reponamus. Et ad prius quidem quod adinet, concedimus aliquando Rebhiam Gæræschatum in metricis servire Silluko, verum extra ordinem: notant enim qui accuratius, quam ante, doctrinam accentuum Hebraicorum excoluere, utpote D. Franckius & alii post illum, Silluki servum ordinarium in metrica interpunctione esse Mercam, non minus quam in prosaica. Extraordinarie vero, præter alios accentus, conjunctionis officio fungi Rebhiam Gæræschatum. At quod sit extraordinarie, sine ratione non præferendum ordinario. Deinde vix ac ne vix quidem ullo exemplo doceri potest, Rebhiam in tali consecutione, qualis in nostro obtinet hemistichio, servire seu conjungere; itaque sub talibus conditionibus semper distingvit. Quo ipso simul ad posterius responsum est. Addo: præter necessitatem ad emphasin & repetitionem Virum doctum confugere. Alia sane hujus ac illorum locorum ratio, ubi talis repetitio necessaria, quod de nostro versu ne verbulo quidem probavit. Gerhardi autem, Viri de cætero supra nostras laudes positi, auctoritas & aliorum, qui ipsum vivendo antecesserunt, quorum quosdam pro se citat Calovius, tan-

ti non est, ut a sententia nostra nos dimovere debeat. Constat enim inter omnes, rei accentuaria Hebræorum post illa tempora, lucem adfulsisse longe, quam antea, majorem. Nosram versionem mirifice etiam confirmat consideratio antecedentium. Nam si hunc versum cum proxime præcedenti conferre velimus, facile inueniemus, Davidem duplici ratione opponere statum fidelium statui infidelium. Utrisque enim tribuit, genus aliquod felicitatis, quod saturandi verbo exprimit, sed utrumque opponit, 1:mo ratione temporis, infidèles pronuntians felices in hac vita, fideles in futura. 2:do Ratione objecti, illorum felicitatem in rebus mundanis, utpote divitiis & voluptatibus, horum vero beatitudinem in contemplatione faciei DEI & saturatione ex ipsius imagine. Quid vero voce imaginis sibi velit, facile exinde colligitur, quod illud ipsum posteriori versus hemistichio imaginem adpellat, quod priori faciem dixerat. Statim dicam quod res est. Utrobique nisi omnia me fallunt, indigitatur Filius DEI dilectissimus. Is enim est *facies DEI* Exod. XXXIII: 14, 15. Deut. IV: 37. *Qui eum videt, Patrem videt* Joh. XII: 45. XIV: 9. Is est *εικὼν τῆς ἰσῆ τῆ ἀορατῆ* Col. I: 15. *ἀπαύρασμα τῆς δόξης καὶ καγαμῆς τῆς ὑποστάσεως αὐτῆ* splendor gloria & effigies personæ ipsius Ebr. I: 3. Non placent quidem hæc omnibus, imprimis Hackspanio, existimanti imaginem hic de secunda persona seu de Christo exponi non posse, 1:mo, quod nusquam Christus in Veteri Testamento imago Patris dicitur,

tur, 2:do homines in V. Testamento in cognitione Christi confusa adqueverint, nec distinctam habuerint. Sed vel ipso Calovio, loco citato, qui tamen alioquin sententiam Gerhardi amplectitur, iudice, aliena sunt Hackspanii hæc a vero, nec inconueniens est quærere in V. T. Christum ut imaginem DEI, nisi illis, qui denegant distinctam Christi cognitionem in V. T. *Illud* vel per ea, quæ supra allata sunt, falsum deprehenditur. Quid enim facies DEI cit. Exod. XXXIII: 14, 15. Es. LXIII: 9. ubi de persona sermo citra controversiam est, aliud innuit, quam imaginem DEI Patris expressissimam, Filium ejus? Quid *Angelus ille, in quo est nomen Jehovæ* Exod. XXIII: 20, 21. de quo Rabbi Bechai ex antiquitate Hebraica, omnia summa prædicata affert, quæ in solum Filium DEI quadrant & quibus ab angelis creatis infinite distat. Nec *hoc*, seu altera a docto Viro adducta ratio firmiori stat talo, quod luculentissime & fusus, si id nunc ageretur, ostendi posset. Sufficit monuisse, quod licet pii Messiani, liceat hac voce uti, Veteris Testamenti non pervenerint ad eum gradum distinctæ de Christo cognitionis, qui per divinam sapientiam reservatus est Novo Testamento, minime tamen adqueverint in confusa ejus notitia. Hanc in rem quid clarius Petri Act. XV: 11. credentis semet & sui temporis fideles salvari per gratiam Domini Jesu Christi NB. καὶ ὁ τῶν κακῶν, h. e. Veteris Testamenti fideles? An Petrus & sui temporis conversi adqueverunt in cognitio-

ne Christi confusa? Ergo nec Veteris Testamenti Veri DEI Filii. Quos præterea non Sacra modo pagina, sed innumera etiam ultimæ antiquitatis Hebraicæ testimonia evincunt scivisse, quod Messias futurus esset DEUS & homo, Patri *אבות* seu ejusdem cum eo essentia, vel, ut verbis Bechai, quæ ille ex Cabbala & Tanchuma hausit, rem eloquar, non esset ex numero creatorum, existentium extra essentiam DEI, sed ex emanationibus, quæ intra DEI essentiam subsistunt, is dilectus, per quem Pater cognoscendum se præberet in mundo (quod confer cum Joh. I: 18.) cum quo & unitus sit indivisa unitate, per quem mundus gubernetur, qui habeat potestatem remittendi peccata (Marc. II: 7, 10.) &c. An hæc & similia longe plurima, ad cognitionem Messia confusam retuleris?

Quod si vero putaverit quis, hæc nondum sufficere ad convincendum voces: *faciem & imaginem* restringendas esse ad Filium DEI, malitque totam Sacro Sanctam triada ac ejus visionem beatificam hoc loco significari, sicut exponunt multi solide eruditi interpretes, non multum repugnabimus, modo concedatur nec nostram interpretationem verosimilitudine sua destitui, nec quidquam habere, quod analogiæ fidei repugnet.

*****
 *****
 *****
 *****
 *****
 *****
 *****